

MRF 2025.148

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 18. september 2025, j.nr. 22/05674

Delvist ophævelse af Miljøstyrelsens påbud fra april 2022 efter jordforureningslovens § 40 om forureningsundersøgelser af kloaksystemet til kemisk virksomhed, der var ophørt i 2021, da det ikke var tilstrækkelig godtgjort, at de påbudte undersøgelser var relevante, nødvendige eller proportionale for at vurdere eventuelt efterfølgende krav om at foretage afværgeforanstaltninger. Afgørelsen opretholdt for så vidt angik undersøgelse ved olieudskillere vedr. totalkulbrinter, BTEX og PAH.

Sagen omhandlede en ejendom, hvor der siden starten af 1900-tallet af forskellige driftsherre var drevet virksomhed med produktion af organiske kemikalier i form af farvestoffer og pigmenter, og hvor den nuværende driftsherre V overtog driften i 1992, men hvor produktionen i 2014 blev begrænset til produktion af pigmentpræparationer i form af Predisol og vandige dispersioner. V, hvis drift ophørte i 2021, havde i 2018 gennemført en TV-inspektion af ejendommens kloaksystem, der viste, at betydelige dele af ejendommens kloaksystem for virksomhedens processpildevand havde væsentlige fejl i form af rørbrud, forskudte samlinger, tilstopninger og lunger. Efter at virksomheden var lukket i 2021, fremsendte V i februar 2022 afrapporteringen af TV-inspektionen til Miljøstyrelsen som miljøgodkendelsesmyndighed for virksomheden. I april 2022 meddelte Miljøstyrelsen påbud til V om undersøgelse af, om der forelå jordforurening ved de strækninger af kloaksystemet, hvor der var konstateret fejl, henholdsvis ved olieudskillere på kloaksystemet med henvisning til jordforureningslovens § 40. Ifølge påbuddet skulle undersøgelse af olieudskillere ske med analyser for totalkulbrinter, BTEX og PAH, mens undersøgelser vedrørende kloaksystemet skulle ske for en række stoffer, som var udvalgt ud fra råvarer og kemikalier, som virksomheden havde anvendt siden 2014, herunder naphthalen, styren, kobber, benzen og phenol. V påklagede påbuddet og gjorde bl.a. gældende, at flere af de stoffer, der skulle udtages analyser for, ikke kunne forventes i jorden, da de er letnedbrydelige eller var anvendt i meget små mængder siden 2014, og at en række af stofferne havde været anvendt i produktion helt tilbage fra før 1930'erne. Miljø- og Fødevareklagenævnet (formanden) bemærkede, at efter jordforurenings-

lovens § 40, stk. 2, kan påbud om at foretage undersøgelse meddeles vedrørende forurening, der sket senere end 1. januar 1992, men at det følger af nævnets praksis, at bestemmelsen efter det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip ikke kan anvendes, såfremt det på forhånd kan udelukkes, at der efterfølgende kan meddeles påbud efter § 41 om at foretage afværge, hvilket forudsætter, at jordforurening er sket den 1. januar 2001 eller senere. Nævnet konstaterede, at de stoffer, der vedrørende fejl på kloaksystemet skulle udtages analyser for, var begrundet med, at de havde været anvendt i produktionen efter 2014. Dette måtte imidlertid sammenholdes med, at naphthalen havde været anvendt i produktionen for virksomheden på ejendommen siden 1930'erne, kobber, benzen og phenol siden 1940'erne og styren siden 1950'erne. Endvidere konstaterede nævnet, at det ikke fremgik af afgørelsen, at Miljøstyrelsen havde vurderet, hvorvidt stofferne i sig selv måtte antages at udgøre en risiko, som kunne forventes at medføre efterfølgende påbud om at afværge risiko, herunder at afgørelsen ikke indeholdt en vurdering af, om stofferne havde været anvendt i meget små mængder efter 2014. Det fremgik endvidere ikke af afgørelsen, om stofferne var udvalgt som en eventuel indikator for en samtidig forurening med andre stoffer, herunder ikke indeholdt udvaskningsprofiler for et sådant indikatorstof, hvorfor Miljø- og Fødevareklagenævnet fandt, at det ikke var tilstrækkelig godtgjort, at de påbudte undersøgelser var relevante, nødvendige eller proportionale. Nævnet ophævede derfor afgørelsen for så vidt angik undersøgelse af kloaksystemet og hjemviste sagen til fornyet behandling, mens afgørelsen vedrørende undersøgelse af olieudskillere blev opretholdt.

Kommentar: Afgørelsen vedrører påbud efter jordforureningslovens § 40 om forureningsundersøgelser til en I-mærket listevirksomhed (formentlig kemikalie- eller medicinalvirksomhed) på et tidspunkt, hvor virksomheden var ophørt. Det kan derfor uden videre lægges til grund, at virksomheden havde en miljøgodkendelse, der i hvert fald burde være revideret ved driftsoplægning i 2014 med

krav om basistilstandsrapport, ligesom det må være en I-mærket virksomhed, når Miljøstyrelsen er den kompetente myndighed efter jordforureningslovens § 39. Forureningsundersøgelser og oprydning ved ophør af sådanne listevirksomheder er særskilt reguleret i jordforureningslovens kapitel 4 b, der udgør en del af den danske gennemførelse af IE-direktivet (2010/75) suppleret af miljøbeskyttelseslovens § 35 c om basistilstandsrapporter. Denne regulering, der har forrang for jordforureningslovens almindelige system, adskiller sig på flere måder fra jordforureningslovens §§ 40 og 41, hvilket ligeledes kan begrunde, at virksomheden først fremsendte forureningsrapporten fra 2018 i februar 2022 efter virksomhedens ophør. Afgørelsen må derfor være udtryk for, at hverken Miljøstyrelsen eller Miljø- og Fødevareklagenævnet tilsyneladende var opmærksom på jordforureningslovens særlige regler ved virksomhedsophør af I-mærkede listevirksomheder. Se herom uddybende Pagh, Ansvarssuccession ved forurenede ejendomme, 2014, hvor der i bogen er en nærmere gennemgang af såvel direktivets særlige regler som den danske gennemførelse. På denne baggrund må afgørelsen i alle tilfælde anses for at være i modstrid med gældende regler, hvorfor nævnet bør genoptage sagen.

Delvis ophævelse og hjemvisning i sag om påbud om undersøgelse af jord- og grundvandsforurening i Køge Kommune

Sag: 22/05674

Dato: 18. september 2025

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter jordforureningslovens § 40, jf. § 77, stk. 1, nr. 2.^[1]

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Miljøstyrelsens afgørelse af 8. april 2022 om påbud om undersøgelse af jord- og grundvandsforurening ved kloakstrækninger på [Adresse1], for så vidt angår den del af påbuddet, der vedrører spildevandskloaksystemet, og hjemviser denne del af sagen til fornyet behandling.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet^[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.^[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 12 måneder, jf. jordforureningslovens § 87, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 6. maj 2022 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af afgørelsesadressaten.

Klager har den 4. januar 2023 fremsendt supplerende bemærkninger til klagen.

Klager har anført, at langt de fleste af de i påbuddet udvalgte stoffer har været benyttet i produktionen på ejendommen i en meget lang årrække, herunder flere fra 1930'erne, 1940'erne og 1950'erne, og dermed også før klager i 1992 overtog virksomheden på ejendommen. Det er derfor klagers opfattelse, at en eventuel konstatering af påvirkning af jord og grundvand i alt overvejende grad vil kunne henføres til tiden før 2014.

Klager har desuden anført, at flere af de i påbuddet udvalgte stoffer med stor sandsynlighed ikke vil kunne findes i jorden, idet de enten er let bionedbrydelige eller har været anvendt i produktionen i meget små mængder siden 2014.

Videre har klager anført, at kloakken ligger under grundvandsspejlet, hvorfor der af naturlige fysiske årsager primært kan være tale om indsivning til kloakken fra det omkringliggende miljø og ikke udsivning. Klager påpeger, at dette er dokumenteret ved TV-inspektion i 2018.

Endelig har klager anført, at det vil være nærmest umuligt at imødekomme Miljøstyrelsens påbud, idet undersøgelserne ikke kan føre til en præcis og velbegrundet redegørelse for hverken oprindelsen af en eventuel funden forurening, herunder om en eventuel forurening stammer fra kloakken eller fra historiske aktiviteter over terræn, eller kvantificering af en eventuel påvirkning, herunder hvor stor en andel der stammer fra før eller efter 2014. Det kan derfor efter klagers opfattelse ikke med rimelighed forventes, at der efterfølgende vil kunne udstedes et påbud om oprensning.

Klager anerkender, at det kan give mening at undersøge for en eventuel forurening fra de eksisterende olieudskillere. Klager vil derfor ikke afvise at gennemføre en undersøgelse heraf.

2. Sagens oplysninger

2.1 Den påklagede afgørelse

Miljøstyrelsen har den 8. april 2022 med hjemmel i jordforureningslovens § 40, jf. § 39, stk. 2, meddelt påbud til virksomheden om at foretage undersøgelse af, om der på ejendommen er sket en forurening af grundvand og jord ved de delstrækninger af virksomhedens spildevandskloaksystem, hvor der er konstateret alvorlige eller meget alvorlige fejl i forbindelse med en inspektion af kloakken.

Påbuddet indeholder følgende beskrivelse af baggrunden herfor:

"Miljøstyrelsen modtog den 9. februar 2022 et notat fra [virksomheden] omhandlende en gennemgang af TV-inspektion af en delstrækning af kloaknettet udført i 2018. Notatet er udarbejdet af [rådgiver] dateret den 30. august 2018 og vedhæftes her som bilag 1.

[Virksomheden] oplyser i fremsendelsen, at "... der blev ikke observeret skader der viste at kloakkerne var utætte". Desuden oplyser [virksomheden] at entreprenørfirmaet [...] blev anmodet om at vurdere behovet for at udbedre de fejl som var blevet påpeget i rapporten. [Virksomheden] citerer [entreprenørfirmaet] for følgende fra møder: at der ikke var behov for en foring af kloakken, da vi ville opleve en indsivning og ikke løbe en risiko for forurening ved udsivning da rørene ligger under grundvandsspejlet.

[Virksomheden] oplyser, at der ikke findes nogen mails eller anden skriftlig dokumentation fra [entreprenørfirmaet].

Hele kloaksystemet opsamler og afleder processpildevand, tag- og overfladevand samt drænvand både fra visse bygninger og fra de afskærende dræn der er etableret ved slamdepoterne. Alt vand, bortset fra sanitært spildevand, afledes til virksomhedens spildevandsrensingsanlæg.

Notatet udarbejdet af [rådgiver] beskriver 46 delstrækninger på hovedkloaksystemet, hvilket kun er en del af det samlede kloaksystem. Det konkluderes i notatet, at der blev fundet 14 delstrækninger med i alt 22 alvorlige eller meget alvorlige fejl. Heraf er de fleste rørbrud, risiko for ind- eller udsivning af vand og forskudte samlinger. Der blev også fundet tilstopninger og lunger.

Rapporten vurderer, at det procentvis kan antages, at der er lige så mange alvorlige fejl på resten af kloaksystemet."

Miljøstyrelsen har med henvisning til kloaktegninger fra 1974 hertil bemærket, at virksomhedens kloaksystem ligger i 0,4 til 1,1 m u.t., hvorfor systemet aldrig eller sjældent vil være dækket af grundvand. Det er derfor styrelsens vurdering, at der er risiko for, at der er sket en forurening på grund af udsivning af forurenede vand fra spildevandssystemet til jord og grundvand, hvor kloakkerne er utætte. På den baggrund har Miljøstyrelsen vurderet, at der skal ske en nærmere undersøgelse af jord og grundvand ved de dele af kloaksystemet, hvor der ved undersøgelsen i 2018 blev konstateret alvorlige eller meget alvorlige fejl. Undersøgelserne skal dokumentere, om der er sket en forurening af jord og/eller grundvand, og hvor

udbredt forureningen i så fald er. Undersøgelsen skal derudover danne grundlag for at vurdere risikoen og behovet for eventuelle afværgeforanstaltninger.

Det fremgår af påbuddet, at undersøgelsen skal omfatte følgende stoffer, som er udvalgt på grund af deres mærkning som miljøfarlig eller fordi de vurderes at kunne genfindes i jorden:

- Kobber
- Naphthalen
- Benzen (hexachlorobenzen, benzen, ethenyl-))
- Dodecan-1-ol
- 2-octyl-2H-isothiazol-3-on
- Styren (herunder Alphamethyl)
- 3(2H)-Isothiazolone, 5-chloro-2-methyl-
- Bronopol
- Octamethylcyclotetrasiloxan
- 1,2-Benzisothiazolin-3-on
- Phenol(er)

Ifølge påbuddet skal der desuden laves undersøgelser af forurening af jord og grundvand omkring og under eksisterende olieudskillere med analyser for totalkulbrinter, BTEX (benzen, toluen, xylener og ethylbenzen) og PAH.

Særligt i forhold til de stoffer, der skal undersøges for, fremgår følgende af påbuddet:

”Formålet med dette undersøgelsespåbud er at vurdere, om den nuværende virksomheds drift har givet anledning til forurening af jord eller grundvand via utætte kloakker. For at adskille evt. forurening som skyldes produktionen på den tidligere virksomhed [...] skal de stoffer der analyseres for kunne relateres til den nuværende produktion på [virksomheden].

De stoffer der skal undersøges for er derfor dem der har relation til råvarer og kemikalier der har været anvendt på [virksomheden] siden oktober 2014 hvor hovedvirksomheden overgik fra produktion af organiske kemikalier i form af farvestoffer og pigmenter ved en kemisk proces til kun at producere pigmentpræparationer i form af Predisol og vandige dispersioner. Derved overgik virksomheden fra bilag 1 til bilag 2 i godkendelsesbekendtgørelsen.”

2.2 Miljøstyrelsens bemærkninger til klagen

Miljøstyrelsen har den 25. maj 2022 til klagen bemærket, at formålet med påbuddet er at konstatere, om der er sket en forurening i forbindelse med de konstaterede utætte kloakker. Det er styrelsens opfattelse, at klager har gengivet påbuddet fejlagtigt i klagen, idet styrelsen ikke med påbuddet har krævet, at der skal ske undersøgelse af jord og grundvand for forurening fra før 2014. Det skal derimod ved fund af forurening vurderes, hvornår forureningen er sket, eller hvor længe forureningen er pågået. Styrelsen har hertil bemærket, at der alene skal undersøges for stoffer, som har været knyttet til klagers seneste produktion, eller som er let nedbrydelige. Det er styrelsens opfattelse, at der skal undersøges for de angivne stoffer, selvom de skulle være let nedbrydelige, da en påvisning af stofferne vil indikere en nyere forurening.

2.3 Nye oplysninger under sagens behandling

Miljø- og Fødevareklagenævnet har den 14. maj 2025 anmodet Miljøstyrelsen om at redegøre for, hvordan styrelsen i forbindelse med udvælgelsen af stofferne har forholdt sig til de respektive stoffers udvaskningsprofiler, og hvordan indikatorstofferne forventes at kunne tidsfæste forureningen. Nævnet har desuden anmodet styrelsen om at redegøre for, hvordan de påbudte undersøgelser forventes at afklare om forureningen eller den væsentligste del heraf er sket den 1. januar 2001 eller senere, herunder hvordan undersøgelserne forventes at gøre det muligt, i hvert fald i en vis grad, at adskille nyere fra ældre forureninger.

Miljøstyrelsen har den 28. maj 2025 hertil oplyst, at styrelsen ved meddelelse af undersøgelsespåbuddet ikke havde fokus på stoffernes udvaskningsprofil, idet styrelsen havde en forventning om, at undersøgelserne ville være udført umiddelbart efter virksomhedens produktion ophørte i 2021 og dermed længe inden, at der ville ske en udvaskning af stofferne.

Miljøstyrelsen har ud fra virksomhedens udleverede råvarelistes og de mængder, der er oplyst, udvalgt de i påbuddet omfattede stoffer, idet stofferne kun har været anvendt siden 2014, og/eller er let nedbrydelige. Udvalgelsen er sket på baggrund af stoffernes datablade. Denne udvælgelse af de specifikke stoffer var tiltænkt at kunne tidsfæste forureningen som værende fra virksomheden. Styrelsen har derfor ikke fundet det relevant at afklare om en forurening er sket før den 1. januar 2001.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, 1. pkt., i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Det følger endvidere af § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer, at klager er indstillet på at efterkomme undersøgelsespåbuddet for så vidt angår forurening af jord og grundvand omkring og under eksisterende olieudskillere med analyser for totalkulbrinter, BTEX (benzen, toluen, xylener og ethylbenzen) og PAH.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har på den baggrund alene fundet anledning til at behandle spørgsmålet om, hvorvidt de påbudte undersøgelser vil kunne give den fornødne klarhed omkring tidsfæstelsen af den forurening, der formodes at være sket via spildevandskloaksystemet (afsnit 3.2).

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ikke taget stilling til sagens øvrige klagepunkter, jf. herved § 11 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Det følger af jordforureningslovens § 40, stk. 1, at miljømyndigheden, jf. § 39, kan påbyde en forurener, jf. § 41, stk. 3, nr. 1, 1. pkt., at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af afhjælpende eller forebyggende foranstaltninger vedrørende en eventuel forurening. Forureneren kan herunder påbydes at

1. foretage prøveudtagning, analyser og måling af stoffer og lignende med henblik på at klarlægge årsagerne til eller virkningerne af en stedfunden forurening samt forureningens art og omfang og
2. klarlægge, hvordan følgerne af forurening afhjælpes eller forebygges.

Det følger af bestemmelsens stk. 2, at påbud efter stk. 1 kan meddeles, uanset hvornår en mulig forurening er sket, dog ikke, hvis den mulige udledning er ophørt før den 1. januar 1992. Bestemmelsen i § 40, stk. 1, finder således anvendelse, hvis en forurening er sket løbende, og en del af denne løbende forurening er sket senere end 1. januar 1992, eller hvis en forurening er sket efter 1. januar 1992.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker hertil, at der i relation til undersøgelsespåbud efter jordforureningslovens § 40 ikke gælder et krav om, at *den væsentligste del* af forureningen skal hidrøre fra perioden efter 1. januar 1992. [4]

Som forurener anses i henhold til jordforureningslovens § 41, stk. 3, nr. 1, 1. pkt., den, der i erhvervsmæssigt eller offentligt øjemed driver eller drev den virksomhed eller anvender eller anvendte det anlæg, hvorfra forureningen hidrører. Forureningen eller en del heraf skal være sket i den pågældende driftsperiode.

Hvis vedkommende forurener er omfattet af § 41, stk. 3, nr. 1, 1. pkt., følger det af jordforureningslovens § 40, stk. 2, at påbud efter stk. 1 kan meddeles, uanset hvordan en mulig forurening er sket. Bestemmelsen i § 40, stk. 1, finder i så fald anvendelse, selvom forureneren ikke har handlet ansvarspådragende.

Af forarbejderne til jordforureningslovens § 40 fremgår det, at det med formuleringen "eventuel forurening" i bestemmelsens stk. 1 angives, at undersøgelsespåbud kan meddeles, når myndighederne har en begrundet mistanke om, at der er en forurening, der skal undersøges, og at den mulige forurening med overvejende sandsynlighed kan hidrøre fra forurenerens virksomhed eller anlæg. [5]

Det følger af bestemmelsens ordlyd, at de oplysninger, der kan afkræves, skal have betydning for vurderingen af afhjælpende eller forebyggende foranstaltninger vedrørende den eventuelle forurening. Om omfanget af de oplysninger og undersøgelser, der kan påbydes efter § 40, stk. 1, fremgår i øvrigt følgende af forarbejderne hertil: [6]

"Udover påbud om afgivelse af oplysninger, der umiddelbart er i forurenerens besiddelse, hjemler bestemmelsen påbud om, at forureneren for egen regning skal foretage nærmere undersøgelser m.v. Hermed kan oplysninger om forureningens omfang og karakter, grundvandsforhold o.lign. blive belyst med

henblik på stillingtagen til omfanget af den nødvendige oprydning eller andre afværgeforanstaltninger.”

En undersøgelse af en forurening skal således give den fornødne klarhed omkring forureningens omfang og de risici, der er forbundet med forureningen, for at kunne udgøre et fyldestgørende grundlag for miljømyndighedens vurdering af, hvorvidt og hvordan en forurening kan påbydes oprenset.

Af bestemmelsens forarbejder fremgår endvidere, at påbudshjemlen i § 40 skal administreres under hensyn til det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip. Myndigheden har således ud fra det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip pligt til at undgå, at undersøgelsespåbud bliver uforholdsmæssigt dyre i forhold til omfanget og arten af den mulige forurening, som forureneren antages at have givet anledning til. En forurening kan ikke kræves (yderligere) undersøgt, hvis udgifterne til undersøgelserne vil være uforholdsmæssige i forhold til de risici, den mulige forurening indebærer. Ved bedømmelsen af undersøgelsespåbuddets forholdsmæssighed må der tages hensyn til de risici, som den mulige forurening indebærer, herunder at de beskyttelsesinteresser jordforureningsloven skal værne, kan være vanskelige at bedømme i et økonomisk perspektiv.[7]

Det er Miljø- og Fødevareklagenævnets opfattelse, at det herudover følger af det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip, at der ikke kan meddeles påbud om undersøgelse af en forurening efter jordforureningslovens § 40, hvis det på forhånd kan udelukkes, at der kan meddeles påbud om oprensning mv. enten efter jordforureningslovens § 41 eller efter miljøbeskyttelseslovens § 69.[8] En sådan situation kan foreligge enten fordi dette allerede ligger klart, eller fordi det må anses for udelukket, at påbudte undersøgelser vil kunne bringe den fornødne afklaring.

Anvendelsen af jordforureningslovens § 41 forudsætter, at forureningen er sket den 1. januar 2001 eller senere. Hvis en forurening, der er sket før den 1. januar 2001, fortsætter efter denne dato, følger det af jordforureningslovens § 42, at miljømyndigheden skal godtgøre, at den væsentligste del af forureningen er sket den 1. januar 2001 eller senere.

Er forureningen sket inden den 1. januar 2001, kan der efter omstændighederne meddeles oprensningspåbud efter miljøbeskyttelseslovens § 69, hvilket dog forudsætter, at miljømyndigheden kan dokumentere, at forureningen skyldes påbudsadressatens ansvarspådragende (herunder uforsvarlige) adfærd.

Det fremgår af den påklagede afgørelse, at formålet med undersøgelsespåbuddet er at tilvejebringe et grundlag for Miljøstyrelsens vurdering af, om klagers drift har givet anledning til forurening af jord eller grundvand via utætte kloakker. Styrelsen har i afgørelsen lagt til grund, at det ved udvælgelse af stoffer, der alene har været anvendt af virksomheden siden 2014 og/eller som er let bionedbrydelige, vil være muligt at tidsfæste en eventuel forurening på ejendommen som værende fra klagers drift af virksomheden. Særligt vil en påvisning af de let bionedbrydelige stoffer ifølge styrelsen indikere en nyere forurening.

Heroverfor har klager anført, at langt de fleste af de i påbuddet udvalgte stoffer har været benyttet i produktionen på ejendommen i en meget lang årrække, herunder flere fra 1930'erne, 1940'erne og 1950'erne, og dermed også før klager i 1992 overtog virksomheden. Det er derfor klagers opfattelse, at en eventuel konstatering af påvirkning af jord og grundvand i alt overvejende grad vil kunne henføres til tiden før 2014. Hertil kommer, at flere af de i påbuddet udvalgte stoffer med stor sandsynlighed ikke vil kunne findes i jorden, idet de enten er let bionedbrydelige eller har været anvendt i produktionen i meget små mængder siden 2014.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker hertil, at nævnet på baggrund af oplysningerne i sagen er enigt med Miljøstyrelsen i, at der er en begrundet mistanke om, at der potentielt kan være en forurening på ejendommen, der skal undersøges, og at den mulige forurening med overvejende sandsynlighed hidrører fra den virksomhed, der er blevet drevet på ejendommen, idet det er dokumenteret, at kloakkerne er utætte.

Miljø- og Fødevareklagenævnet er tillige enigt med Miljøstyrelsen i, at der for visse af stofferne, herunder særligt kobber og naphthalen, er en vis sandsynlighed for, at de fortsat kan findes i jorden, og at der for disse stoffers vedkommende er tale om miljøfarlige stoffer, der selv i små mængder kan give anledning til forurening af jord- og grundvand, hvorfor der bør foretages afværge.

Miljø- og Fødevareklagenævnet er imidlertid ikke enigt med Miljøstyrelsen i, at de påbudte undersøgelser vil kunne bidrage til at afklare, om en eventuel forurening eller den væsentligste del heraf er sket den 1. januar 2001 eller senere – herunder efter 2014 som anført af styrelsen. Styrelsen har således bl.a. ikke forholdt sig til, at naphthalen efter det oplyste har været anvendt i produktionen siden 1930'erne, at kobber, benzen og phenol efter det oplyste har

været anvendt siden 1940'erne, og at styren efter det oplyste har været anvendt siden 1950'erne. Hertil kommer, at styrelsen ikke har forholdt sig til, hvilken betydning det har for relevansen af de udvalgte stoffer, hvilke mængder stofferne har været anvendt i på virksomheden i den relevante periode.

Videre bemærker Miljø- og Fødevareklagenævnet, at såfremt Miljøstyrelsen mener, at et eller flere af de udvalgte stoffer kan anvendes som indikator for en tidsmæssig simultan forurening med andre stoffer, er det nævnets opfattelse, at der skal kunne redegøres for, hvorfor indikatorstofferne er udvalgt, herunder stoffernes udvaskningsprofiler. Er stofferne ikke udvalgt, fordi de forventes anvendt som indikatorstoffer, men derimod fordi styrelsen er af den opfattelse, at de i sig selv udgør en sådan risiko, at der forventes efterfølgende at blive påbudt afværge/oprensning, må styrelsen redegøre nærmere for dette, herunder for at udgifterne til undersøgelserne ikke er uforholdsmæssige i forhold til de risici, den mulige forurening indebærer. Dette særligt i forhold til de stoffer, der er let bionedbrydelige og/eller som er anvendt på virksomheden i meget små mængder.

Miljø- og Fødevareklagenævnet er herefter, og på baggrund af en samlet vurdering af oplysningerne i sagen, enigt med klager i, at det ikke er tilstrækkeligt godtgjort, at de påbudte undersøgelser er relevante, nødvendige og proportionale, hvorfor Miljøstyrelsens afgørelse af 8. april 2022 lider af en væsentlig retlig mangel. Nævnet ophæver derfor afgørelsen, for så vidt angår den del af påbuddet, der vedrører spildevandskloaksystemet, og hjemviser denne del af sagen til fornyet behandling. Den øvrige del af Miljøstyrelsens afgørelse af 8. april 2022 om påbud om undersøgelse står herefter stadig ved magt.

Ved den fornyede behandling af sagen må Miljøstyrelsen redegøre nærmere for de anførte forhold, og på den baggrund træffe fornyet afgørelse om at meddele påbud eller ikke-påbud efter jordforureningslovens regler.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Miljøstyrelsens afgørelse af 8. april 2022 om påbud om undersøgelse af jord- og grundvandsforurening ved kloakstrækninger på [Adresse1], for så vidt angår den del af påbuddet, der vedrører spildevandskloaksystemet, og hjemviser denne del af sagen til fornyet behandling.

[1] Lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017 om forurennet jord.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet som senest ændret ved lov nr. 640 af 11. juni 2024 om ændring af lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[4] Jf. bl.a. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 11. februar 2013 i sagsnr. NMK-11-00013.

[5] Jf. de specielle bemærkninger til § 40 i forslag L183 til Lov om forurennet jord som fremsat den 10. februar 1999.

[6] Jf. de specielle bemærkninger til § 40 i forslag L183 til Lov om forurennet jord som fremsat den 10. februar 1999.

[7] Jf. bl.a. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 28. februar 2022 i sagsnr. 18/07257, Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 8. oktober 2021 i sagsnr. 19/05637, samt Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 18. december 2013 i sagsnr. NMK-11-00038.

[8] Jf. bl.a. Jf. bl.a. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 17. december 2013 i sagsnr. NMK-11-00004 og Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 22. april 2014 i sagsnr. NMK-11-00128, samt Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 13. november 2017 i sagsnr. NMK-11-00165 og Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 25. juni 2018 i sagsnr. NMK-11-00188.

Lovområder:

Jordforureningsloven